Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (šesti senat)

z dne 26. novembra 2020*

„Predhodno odločanje – Člen 99 Poslovnika – Varstvo potrošnikov – Direktiva 93/13/EGS – Členi 3 in od 6 do 8 – Direktiva 2008/48/ES – Člen 22 – Nepošteni pogoji v potrošniških pogodbah – Preizkus po uradni dolžnosti, ki ga opravi nacionalno sodišče – Nacionalni postopek izdaje plačilnega naloga“

V zadevi C-807/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sofiyski rayonen sad (okrožno sodišče v Sofiji, Bolgarija) z odločbo z dne 4. novembra 2019, ki je na Sodišče prispela 4. novembra 2019, v postopku, ki sta ga začeli

„DSK Bank“ EAD,

„FrontEx International“ EAD,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, C. Toader (poročevalka), sodnica, in M. Safjan, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za „DSK Bank“ EAD V. Mihneva, agentka,

– za Evropsko komisijo Y. G. Marinova, G. Goddin in N. Ruiz García, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

sprejema naslednji

* Jezik postopka: bolgarščina.

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov od 6 do 8 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, in popravek v UL 2019, L 214, str. 25) ter člena 22(1) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL 2008, L 133, str. 66, in popravki v UL 2009, L 207, str. 14, UL 2010, L 199, str. 40, in UL 2011, L 234, str. 46).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru dveh sporov med družbama DSK Bank in FrontEx International na eni strani in potrošnikoma, ki nista stranki v postopku, na drugi strani v okviru postopkov izdaje plačilnega naloga.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 93/13

3 Člen 3(1) Direktive 93/13 določa:

„Pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nepoštenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.“

4 Člen 6 te direktive določa:

„1. Države članice določijo, da nepošteni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nepoštenih pogojev.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da potrošnik ni prikrajšan za varstvo, ki ga zagotavlja ta direktiva, zaradi tega, ker je za pravo, ki se uporablja za pogodbo, izbral pravo države nečlanice, če je pogodba tesno povezana z ozemljem držav članic.“

5 Člen 7(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.“

6 Člen 8 iste direktive določa:

„Države članice lahko na področju, ki ga ureja ta direktiva, sprejmejo ali ohranijo najstrožje določbe, ki so združljive s Pogodbo, da bi zagotovile najvišjo stopnjo varstva potrošnikov.“

Direktiva 2008/48

7 V uvodnih izjavah 9 in 10 Direktive 2008/48 je navedeno:

„(9) Polna uskladitev [harmonizacija] je potrebna zato, da se vsem potrošnikom v Skupnosti zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in se vzpostavi pravi notranji trg. Državam članicam se torej ne bi smelo dovoliti, da obdržijo ali uvedejo druge nacionalne določbe kot tiste, določene s to direktivo. Vendar naj bi se ta omejitev uporabljala samo za določbe, usklajene v tej direktivi. V primerih, ko ne obstajajo takšne usklajene določbe, bi se morale države članice same odločiti, ali bodo obdržale ali sprejele nacionalno zakonodajo. Prav tako lahko države članice na primer obdržijo ali sprejmejo nacionalne določbe o skupni in solidarni odgovornosti prodajalca ali izvajalca storitev in dajalca kreditov. Dodaten primer te možnosti, ki jo imajo države članice, bi bila lahko ohranitev ali sprejem nacionalnih določb o razveljavitvi pogodbe o prodaji blaga ali opravljanju storitev, če potrošnik uveljavlja svojo pravico do odstopa od kreditne pogodbe. V tem smislu bi bilo treba državam članicam za odprte kreditne pogodbe omogočiti, da določijo minimalni časovni razmak, ki mora preteči med trenutkom, ko dajalec kredita zahteva povračilo, in dnem, ko mora biti kredit odplačan.

(10) Opredelitve iz te direktive določajo obseg uskladitve [harmonizacije]. Obveznost držav članic za izvajanje določb te direktive bi se torej morala omejiti na področje njene uporabe, kakor je določeno v teh opredelitvah. Ta direktiva pa ne bi smela posegati v uporabo določb te direktive s strani držav članic v skladu z zakonodajo Skupnosti za področja, ki jih ne ureja. […]“

8 V drugem odstavku člena 10 te direktive, naslovljenega „Informacije, ki se morajo vključiti v kreditne pogodbe“, so našteti nekateri elementi, ki morajo biti jasno in jedrnato navedeni v kreditni pogodbi.

9 Člen 17 navedene direktive določa:

„1. Če dajalec kredita svoje pravice po kreditni pogodbi [ali samo kreditno pogodbo] prenese na tretjo osebo, je potrošnik zoper prejemnika upravičen uveljavljati ugovore, ki jih ima na voljo zoper prvotnega dajalca kredita, vključno s poravnavo, če je dovoljena v zadevnih državah članicah.

2. Potrošnik se obvesti o prenosu iz odstavka 1, razen če prvotni dajalec kredita v dogovoru s prejemnikom kredit v razmerju do potrošnika še vedno servisira.“

10 Člen 22(1) te direktive določa:

„Če ta direktiva vsebuje usklajene [harmonizirane] določbe, države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.“

Bolgarsko pravo

GPK

11 Člen 410(1) in (2) grazhdanski protsesualen kodeks (zakon o civilnem postopku), kakor je bil objavljen v DV št. 83 z dne 22. oktobra 2019 (v nadaljevanju: GPK), določa:

„(1) Vlagatelj lahko predlaga izdajo plačilnega naloga:

1. zaradi denarnih terjatev ali terjatev, ki se glasijo na nadomestne stvari, če je za zahtevek pristojno okrožno sodišče (Rayonen sad);

[…]

(2) Predlog mora vsebovati predlog za izdajo izvršilnega naslova in izpolnjevati pogoje iz člena 127(1) in (3) ter člena 128, točki 1 in 2. V predlogu mora biti navedena številka bančnega računa ali drug način plačila.“

12 Člen 411 GPK določa:

„(1) Predlog se vloži pri okrožnem sodišču (Rayonen sad), na območju katerega ima dolžnik stalno prebivališče ali sedež; sodišče v treh dneh po uradni dolžnosti preveri, ali je krajevno pristojno. […]

(2) Sodišče preveri predlog na pripravljalni seji in v roku iz odstavka 1 izda plačilni nalog, razen v naslednjih primerih:

1. če predlog ne izpolnjuje pogojev iz člena 410 in vlagatelj predloga ne odpravi napak v treh dneh od obvestila;

2. če predlog krši zakon ali je v nasprotju z dobrimi običaji;

3. če dolžnik nima stalnega prebivališča ali sedeža na ozemlju Republike Bolgarije;

4. če dolžnik nima običajnega prebivališča na ozemlju Republike Bolgarije ali ne opravlja dejavnosti na ozemlju Republike Bolgarije.

(3) Če sodišče predlogu ugodi, izda plačilni nalog, katerega prepis se vroči dolžniku.“

13 Člen 414(1) in (2) določa:

„1. Dolžnik lahko zoper plačilni nalog ali njegov del vloži pisni ugovor. Obrazložitev ugovora razen v primerih iz člena 414a ni potrebna.

2. Ugovor se vloži v roku dveh tednov od vročitve naloga. Roka ni mogoče podaljšati.“

14 Člen 418 o takojšnji izvršljivosti določa:

„1. Če je predlogu priložen dokument iz člena 417, na katerem temelji terjatev, lahko upnik predlaga sodišču, naj odredi takojšnjo izvršbo in izda izvršilni naslov.

2. Izvršilni naslov se izda po tem, ko sodišče preveri formalno pravilnost dokumenta in ugotovi izvršljivo terjatev zoper dolžnika. […]“

15 Člen 419, od (1) do (3), določa:

„1. Zoper sklep, s katerim se ugodi predlogu za takojšnjo izvršbo, se lahko vloži individualna tožba. Ta tožba mora biti vložena v dveh tednih od vročitve naloga za izvršbo.

2. Individualna tožba zoper sklep o takojšnji izvršbi mora biti vložena hkrati z ugovorom zoper izdani nalog za izvršbo. Ta tožba lahko temelji le na preudarkih, povezanih z akti iz člena 417.

3. Vložitev tožbe zoper sklep o takojšnji izvršbi ne odloži izvršbe.“

16 Člen 420 z naslovom „Odlog izvršbe“ določa:

„1. Ugovor, vložen zoper nalog, ne odloži prisilne izvršbe v primerih iz člena 417, točke od 1 do 9, razen če dolžnik upniku ne da ustreznega jamstva v skladu s pogoji iz členov 180 in 181 zakona o obligacijskih razmerjih in pogodbah [zakon za zadalzheniyata i dogovorite].

2. Kadar se v roku, določenem za vložitev ugovora, vloži predlog za odlog izvršbe, podprt s pisnimi dokazi, lahko sodišče, ki je odredilo takojšnjo izvršbo, odloži to izvršbo, tudi če dolžnik ne da jamstva v smislu odstavka 1.

3. Odločitev o predlogu za odlog izvršbe se lahko izpodbija z individualno tožbo.“

Zakon o spremembi in dopolnitvi GPK

17 Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (zakon o spremembi in dopolnitvi GPK), DV št. 100 z dne 20. decembra 2019 (v nadaljevanju: zakon o spremembi GPK), določa:

„1. V člen 7 [GPK] se vstavi naslednji odstavek 3:

‚Sodišče po uradni dolžnosti preveri obstoj nepoštenih pogojev v potrošniški pogodbi. Strankam da možnost, da podajo stališča o teh vprašanjih.‘

[…]“

18 V člen 410 GPK se s tem zakonom vstavi naslednji odstavek 3:

„Kadar terjatev nastane s potrošniško pogodbo, se pogodba priloži predlogu, če je v pisni obliki, z vsemi dodatki in prilogami ter splošnimi pogoji, ki se uporabljajo, če obstajajo.“

19 V člen 411(2) GPK je bila z navedenim zakonom vstavljena nova točka 3:

„Sodišče preveri predlog na pripravljalni seji in v roku iz odstavka 1 izda plačilni nalog, razen v naslednjih primerih:

[…]

3. če predlog temelji na nepoštenem pogoju v potrošniški pogodbi ali če se lahko razumno domneva, da obstaja tak pogoj.“

20 Z istim zakonom je spremenjen in dopolnjen člen 417 GPK, in sicer tako:

„1. V točki 2 se izraz ‚občine in banke‘ nadomesti z izrazom ‚in občine, ali na izpisku iz bančnih evidenc, ki mu je priložen dokument, iz katerega je razvidna terjatev banke, in vseh njegovih prilogah, vključno s splošnimi pogoji, ki se uporabljajo‘.

2. V točki 10 se doda naslednji drugi stavek: ‚Kadar ordrski vrednostni papir pomeni jamstvo za terjatev, ki izhaja iz potrošniške pogodbe, je treba predlogu priložiti pogodbo, če je v pisni obliki, z vsemi prilogami, vključno s splošnimi pogoji, ki se uporabljajo.‘“

21 Z zakonom o spremembi GPK je bil člen 420(1) in (2) GPK dopolnjen z naslednjim besedilom:

„(1) Ugovor, vložen zoper nalog, ne odloži prisilne izvršbe v primerih iz člena 417, točke od 1 do 9, razen če dolžnik upniku da ustrezno jamstvo v skladu s pogoji iz členov 180 in 181 zakona o obligacijskih razmerjih in pogodbah [zakon za zadalzheniyata i dogovorite]. Če je dolžnik potrošnik, jamstvo ne presega tretjine terjatve.

(2) Sodišče, ki je odredilo takojšnjo izvršbo, lahko to izvršbo začasno odloži, tudi če dolžnik ne da jamstva v smislu odstavka 1, če je bil predlog za odlog izvršbe vložen in podprt s pisnimi dokazili, iz katerih je razvidno, da:

1. terjatev ni dolgovana;

2. terjatev temelji na nepoštenem pogoju v potrošniški pogodbi;

3. je bil znesek terjatve, dolgovane na podlagi potrošniške pogodbe, napačno izračunan.“

Zakon o potrošniških kreditnih pogodbah

22 Člen 10 zakon za potrebitelskia kredit (zakon o potrošniških kreditnih pogodbah) v različici, ki je veljala na datum dejanskega stanja v sporu o glavni stvari (DV št. 17 z dne 26. februarja 2019), s katerim so bile prenesene določbe Direktive 2008/48, v odstavku 1 določa:

„Potrošniška kreditna pogodba se sklene pisno na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov v jasnem in razumljivem jeziku, pri čemer morajo biti vsi elementi pogodbe v enotni pisavi, obliki in velikosti in velikost črk ne sme biti manjša od 12, ter v dveh izvodih, to je enem za vsako pogodbeno stranko.“

23 Člen 26 tega zakona določa:

„1. Upnik terjatve, ki izhaja iz potrošniške kreditne pogodbe, ne sme odstopiti tretji osebi, razen če je taka možnost določena v pogodbi.

2. Kadar upnik terjatev, ki izhaja iz potrošniške kreditne pogodbe, odstopi tretji osebi, ima potrošnik pravico proti tej tretji osebi vložiti vse ugovore, ki jih je lahko vložil proti prvotnemu upniku, vključno z ugovorom pobota.“

24 Člen 33 navedenega zakona določa:

„1. Če potrošnik zamuja s plačilom, ima upnik pravico do obresti le za znesek, ki je ostal neplačan; te obresti se izračunajo za trajanje zamude.

2. Kadar potrošnik zamuja pri plačilih na podlagi kredita, zamudne obresti ne morejo biti višje od zakonskih obresti.

3. Upnik ne more zavrniti prejema delnega plačila potrošniškega kredita.“

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

25 V zadevi v zvezi z družbo DSK Bank je ta pred predložitvenim sodiščem predlagala izdajo takoj izvršljivega plačilnega naloga na podlagi izpiska iz svoje evidence z dne 3. oktobra 2019 zoper potrošnika, ki ni stranka v postopku.

26 Družba DSK Bank je trdila, da je 8. marca 2018 sklenila potrošniško kreditno pogodbo z navedenim potrošnikom, ki zamuja s plačilom 17 obrokov z datumi zapadlosti od 20. marca 2018 do 20. julija 2019. Navedeni znesek za zadnje dolgovano plačilo je bil višji od prejšnjih, in sicer 564,44 bolgarskih levov (BGN) (približno 288 EUR) namesto 167,23 BGN (približno 85 EUR), ne da bi bilo navedeno pojasnilo za to.

27 Družba DSK Bank je predložila tudi kopijo druge potrošniške kreditne pogodbe, sklenjene 25. februarja 2018 za financiranje nakupa mobilnega telefona in premije življenjskega zavarovanja, katerega upravičenec je banka. Ta pogodba določa pogoje za pridobitev in vračilo kredita, in sicer plačilo 18 obrokov, in splošne pogoje ter vsebuje podpis potrošnika.

28 V zadevi v zvezi z družbo FrontEx International ta trdi, da je s pogodbo o odstopu terjatve družbe City Cash pridobila terjatev do potrošnika, ki je s to družbo 15. julija 2016 sklenil kreditno pogodbo. Družba FrontEx International je pri predložitvenem sodišču vložila predlog za izdajo plačilnega naloga zoper tega potrošnika, ne da bi predložila kakršen koli dokument.

29 Predložitveno sodišče v obeh zadevah, o katerih odloča, domneva, da obstajajo nepošteni pogoji v potrošniških kreditnih pogodbah, in bi želelo imeti možnost preučiti pogodbe, iz katerih izhajajo terjatve.

30 Vendar na prvem mestu navaja, da so v skladu z bolgarskim pravom postopki izdaje plačilnega naloga kratki in enostranski, tako da pred izdajo plačilnega naloga potrošnik nima možnosti, da bi temu ugovarjal.

31 Na drugem mestu to sodišče navaja sodno prakso Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija), iz katere med drugim izhaja, da na eni strani v okviru postopka izdaje plačilnega naloga, ki ga ureja člen 410 GPK, sodišče ne zbira dokazov, saj cilj postopka ni ugotoviti obstoj same terjatve, ampak le preveriti, ali se ta terjatev izpodbija, in na drugi strani v okviru postopka, ki ga ureja člen 417 GPK, sodišče odloči na podlagi dokumenta, ki ga predloži vlagatelj predloga, saj ne more preučiti drugih listin, ki niso navedene v tem členu.

32 Na tretjem mestu navedeno sodišče pojasnjuje, da ob upoštevanju delovne obremenitve sodnikov Sofiyski rayonen sad (okrožno sodišče v Sofiji, Bolgarija) ti ne morejo preveriti, ali potrošniške kreditne pogodbe, priložene predlogom za izdajo plačilnih nalogov, vsebujejo nepoštene pogoje.

33 V teh okoliščinah je Sofiyski rayonen sad (okrožno sodišče v Sofiji) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali sama okoliščina, da nacionalno sodišče izkazuje bistveno višjo delovno obremenitev kot druga sodišča iste stopnje in zato sodniki tega sodišča ne morejo hkrati preizkusiti listin, ki so jim predložene in na podlagi katerih se odredi ali se lahko odredi začasna izvršljivost, in sprejeti svojih odločitev v primernem roku, pomeni kršitev prava Unije […], ki se nanaša na varstvo potrošnikov, ali drugih temeljnih pravic?

2. Ali mora nacionalno sodišče zavrniti izdajo odločitev, ki bi lahko povzročile izvršbo, če potrošnik zoper to ni vložil nobenega ugovora, če navedeno sodišče resno sumi, da predlog temelji na nepošteni klavzuli v potrošniški pogodbi, če v spisu ni nobenih prepričljivih dokazov o tem?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen, ali je dopustno, da nacionalno sodišče, če ima tak sum, zahteva dodatne dokaze od pogodbene stranke, ki je prodajalec ali ponudnik, čeprav v skladu z nacionalnim pravom nima tovrstnega pooblastila v okviru postopka, v katerem se bo morda izdala izvršljiva odločba, če dolžnik ne vloži ugovora?

4. Ali zahteve, ki so bile uvedene s pravom Unije v povezavi z direktivami o usklajevanju zakonodaje o varstvu potrošnikov, in sicer, da mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti ugotoviti določene okoliščine, veljajo tudi v primerih, v katerih nacionalni zakonodajalec potrošnikom nudi dodatno varstvo (več pravic) v nacionalnem zakonu v okviru prenosa določbe direktive, ki dopušča, da se dodeli tovrstna višja stopnja varstva?“

34 Predložitveno sodišče je Sodišču predlagalo tudi, naj to zadevo obravnava po hitrem postopku na podlagi člena 105(1) Poslovnika Sodišča.

Postopek pred Sodiščem

35 Z odločbo predsednika Sodišča z dne 3. decembra 2019 je bil predlog za obravnavo po hitrem postopku na podlagi člena 105(1) Poslovnika Sodišča zavrnjen.

36 Spomniti je treba namreč, da na eni strani zahteva po zagotovitvi hitrega reševanja zadev, o katerih odloča predložitveno sodišče, v skladu z nacionalnim pravom sama po sebi ne more zadostovati za utemeljitev uporabe hitrega postopka na podlagi člena 105(1) Poslovnika (sklepa predsednika Sodišča z dne 23. decembra 2015, Vilkas, C-640/15, neobjavljen, EU:C:2015:862, točka 8, in z dne 8. junija 2016, Garrett Pontes Pedroso, C-242/16, neobjavljen, EU:C:2016:432, točka 14).

37 Na drugi strani, čeprav je dolžnik potrošnik, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da zgolj ekonomski interesi, naj so še tako pomembni in upravičeni, ne morejo sami po sebi utemeljiti uporabe hitrega postopka (sklep z dne 10. aprila 2018, Del Moral Guasch, C-125/18, neobjavljen, EU:C:2018:253, točka 11 in navedena sodna praksa).

38 Prav tako niti zgolj interes posameznikov, da se čim hitreje določi obseg pravic, ki jih imajo na podlagi prava Unije, naj bo ta interes še tako pomemben in upravičen, niti gospodarsko ali družbeno občutljiva narava spora o glavni stvari ne pomenita, da je treba zadevo obravnavati po hitrem postopku v smislu člena 105(1) Poslovnika Sodišča (sklepa predsednika Sodišča z dne 13. aprila 2016, Indėlių ir investicijų draudimas, C-109/16, neobjavljen, EU:C:2016:267, točki 8 in 9, in z dne 15. februarja 2016, Anisimovienė in drugi, C-688/15, neobjavljen, EU:C:2016:92, točka 8 in navedena sodna praksa).

39 Predložitveno sodišče je s sklepom z dne 28. maja 2020, ki je na Sodišče prispel 3. junija 2020, predložilo pojasnila o zakonodajnih spremembah GPK, ki so bile vnesene z zakonom o spremembi GPK in so začele veljati 24. decembra 2019. Z odločbo predsednika Sodišča z dne 22. junija 2020 je bil ta sklep vpisan v spis ter vročen strankam in zainteresiranim subjektom v informacijo.

Vprašanja za predhodno odločanje

40 Člen 99 Poslovnika Sodišča določa, da če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na vprašanje, ali če odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ne dopušča nobenega razumnega dvoma, lahko Sodišče na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.

41 To določbo je treba uporabiti v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe.

Prvo vprašanje

42 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pravo Unije razlagati tako, da nasprotuje temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, morebitne nepoštenosti pogoja v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ne preuči zaradi praktičnih težav, kot je njegova delovna obremenitev.

43 Uvodoma je treba spomniti, da iz sodne prakse izhaja, da je mogoče učinkovito varstvo pravic, ki izhajajo iz Direktive 93/13, zagotoviti le, če nacionalni postopkovni sistem v postopku za izdajo plačilnega naloga ali postopku izvršbe plačilnega naloga omogoča, da sodišče opravi nadzor morebitne nepoštenosti pogojev v zadevni pogodbi po uradni dolžnosti (sodba z dne 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, točka 45 in navedena sodna praksa) Če nacionalno sodišče, ki odloča v okviru postopka izdaje plačilnega naloga, sámo ugotovi – kot v postopku v glavni stvari – da je treba preveriti nepoštenost pogojev v zadevnih pogodbah, mora imeti dejansko možnost izvesti ta nadzor.

44 Spomniti je treba tudi, da je organizacija pravosodja v državah članicah, tudi v zvezi z določbami, ki urejajo dodeljevanje zadev, v njihovi pristojnosti. Vendar morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz in Prokurator Generalny, C-558/18 in C-563/18, EU:C:2020:234, točka 36 in navedena sodna praksa).

45 Morebitne praktične težave, povezane z delovno obremenitvijo, tako ne morejo utemeljiti neuporabe prava Unije. Vsako nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, ima dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb (glej v tem smislu sodbi z dne 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, točka 21, in z dne 11. septembra 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, točka 36).

46 Zato okoliščina, da nacionalno sodišče izkazuje bistveno višjo delovno obremenitev kot druga sodišča iste stopnje, sodnikov tega sodišča ne oprošča obveznosti, da učinkovito in v celoti uporabljajo pravo Unije.

47 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba pravo Unije razlagati tako, da nasprotuje temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, morebitne nepoštenosti pogoja v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ne preuči zaradi praktičnih težav, kot je njegova delovna obremenitev.

Drugo in tretje vprašanje

48 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotujeta temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, če domneva, da ta predlog temelji na nepoštenem pogoju v potrošniški kreditni pogodbi v smislu Direktive 93/13, lahko, če potrošnik ni vložil ugovora, od upnika zahteva dodatne informacije, da bi preučilo morebitno nepoštenost tega pogoja.

49 V skladu s členom 6(1) Direktive 93/13 nepošteni pogodbeni pogoji niso zavezujoči za potrošnika. Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso glede na naravo in pomen javnega interesa, na katerem temelji varstvo potrošnikov, ki so v slabšem položaju v primerjavi s prodajalci ali ponudniki, Direktiva 93/13 – kot izhaja iz njenega člena 7(1) v povezavi z njeno štiriindvajseto uvodno izjavo – državam članicam nalaga, da zagotovijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2020, Raiffeisen Bank in BRD Groupe Societé Générale, C-698/18 in C-699/18, EU:C:2020:537, točka 52 in navedena sodna praksa).

50 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Sodišče že imelo priložnost odločiti o razlagi členov 6 in 7 Direktive 93/13 glede pristojnosti, ki jih ima nacionalno sodišče po uradni dolžnosti v okviru nacionalnih postopkov izdaje plačilnega naloga.

51 Čeprav mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti presoditi o nepoštenosti pogodbenega pogoja, ki spada na področje uporabe Direktive 93/13, in tako izravnati neravnotežje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, pa je to pogojeno s tem, da razpolaga z vsemi za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi. Kot je Sodišče imelo priložnost pojasniti, ti razlogi veljajo tudi za postopek izdaje plačilnega naloga (glej v tem smislu sodbi z dne 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, točki 42 in 43, in z dne 11. marca 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, točka 26 in navedena sodna praksa).

52 V zvezi s tem mora nacionalno sodišče, če pravni in dejanski elementi iz spisa, predloženega nacionalnemu sodišču, ki odloča v okviru postopka izdaje plačilnega naloga, vzbudijo resne dvome o poštenosti nekaterih pogojev, ki jih potrošnik ni navedel, vendar so povezani s predmetom spora, ne da bi bilo mogoče opraviti dokončno presojo v zvezi s tem, in če to sodišče meni, da je

treba presoditi nepoštenost teh pogojev, po potrebi po uradni dolžnosti sprejeti pripravljalne ukrepe, da se ta spis dopolni tako, da se ob spoštovanju načela kontradiktornosti od strank zahtevajo pojasnila in listine, ki so za to potrebne. Iz tega izhaja, da mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti sprejeti pripravljalne ukrepe, če pravni in dejanski elementi, ki so že bili v navedenem spisu, vzbujajo resne dvome o poštenosti nekaterih pogojev (glej v tem smislu sodbo z dne 11. marca 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, točki 37 in 38).

53 Iz te sodne prakse torej izhaja, da v obravnavanem primeru nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, ki temelji na terjatvi, nastali na podlagi pogojev, ki izhajajo iz potrošniške pogodbe v smislu Direktive 93/13, če domneva, da ti pogoji niso pošteni, ne da bi sicer imelo možnost opraviti dokončno presojo navedenih pogojev, lahko, če potrošnik ni vložil ugovora, po potrebi po uradni dolžnosti od upnika zahteva potrebne dokaze, da bi presodilo morebitno nepoštenost teh pogojev.

54 Glede na zgornje preudarke je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, če domneva, da ta predlog temelji na nepoštenem pogoju v potrošniški kreditni pogodbi v smislu Direktive 93/13, lahko, če potrošnik ni vložil ugovora, od upnika zahteva dodatne informacije, da bi preučilo morebitno nepoštenost tega pogoja.

Četrto vprašanje

55 Uvodoma je treba poudariti, da iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da predložitveno sodišče to četrto vprašanje postavlja ob upoštevanju člena 10(1) zakona o potrošniških kreditnih pogodbah, ki določa minimalno velikost pisave, uporabljene v pogodbi, člena 26 tega zakona, ki zahteva soglasje potrošnika za odstop terjatve, in člena 33 navedenega zakona, ki zamudne obresti omejuje na znesek zakonskih obresti.

56 Čeprav se tako Direktiva 93/13 kot Direktiva 2008/48 uporabljata za pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, kakršne so med drugim potrošniške kreditne pogodbe, kot v obeh zadevah, o katerih odloča predložitveno sodišče, se za nacionalne določbe, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, kot je v pisnem stališču poudarila Komisija, ne more šteti, da je z njimi prenesena Direktiva 2008/48.

57 Ugotoviti je namreč treba, da z Direktivo 2008/48 ni bila dosežena harmonizacija na področju uporabe izpiskov iz bančnih evidenc ne v zvezi s pogodbami o odstopu terjatev kot elementoma, na podlagi katerih je mogoče izterjati terjatev, ki izhaja iz potrošniške kreditne pogodbe (glej v tem smislu sklep z dne 28. novembra 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, točka 31 in navedena sodna praksa).

58 Nasprotno je treba glede Direktive 93/13 poudariti, da je v skladu s členom 1 te direktive njen namen približati zakone in druge predpise držav članic o nepoštenih pogojih v pogodbah, sklenjenih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom. V skladu s členom 3(1) te direktive pogoj velja za nepošten, če v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pravicah in obveznostih strank. Poleg tega člen 4(2) in člen 5 te direktive določata zahtevo, da so pogodbeni pogoji v jasnem, razumljivem jeziku.

59 Zato bo na vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, odgovorjeno samo glede na določbe Direktive 93/13.

60 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 3 in 8 Direktive 93/13 v povezavi s členoma 6 in 7 te direktive razlagati tako, da v okviru preučitve morebitne nepoštenosti pogojev v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ki jo nacionalno sodišče opravi po uradni dolžnosti, da bi ugotovilo obstoj znatnega neravnotežja med obveznostmi, ki jih imata stranki na podlagi te pogodbe, to sodišče lahko upošteva tudi nacionalne določbe, ki zagotavljajo višjo raven varstva potrošnikov od tiste, ki jo določa ta direktiva.

61 Iz člena 8 Direktive 93/13 izhaja, da lahko države članice na področju, ki ga ureja ta direktiva, sprejmejo ali ohranijo najstrožje določbe, ki so združljive s Pogodbo DEU, da bi zagotovile najvišjo stopnjo varstva potrošnikov. S to direktivo se tako izvaja minimalna harmonizacija. Na eni strani je treba pri presoji nepoštenosti pogodbenega pogoja upoštevati normativni okvir, ki skupaj s tem pogojem določa pravice in obveznosti strank (sodba z dne 10. septembra 2020, A (Podnajem socialnega stanovanja), C-738/19, EU:C:2020:687, točka 37 in navedena sodna praksa).

62 Na drugi strani je treba pri ugotavljanju, ali pogoj v škodo potrošnika povzroča „znatno neravnotežje“ med pogodbenimi pravicami in obveznostmi strank, med drugim upoštevati pravila nacionalnega prava, če se stranki v zvezi s tem ne dogovorita drugače. Nacionalno sodišče lahko s tako primerjalno analizo presodi, ali pogodba potrošnika postavlja v pravni položaj, ki je manj ugoden od tistega, ki ga določa veljavno nacionalno pravo, in če ga, v kolikšni meri (glej v tem smislu sodbo z dne 26. januarja 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, točka 59 in navedena sodna praksa).

63 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člena 3 in 8 Direktive 93/13 v povezavi s členoma 6 in 7 te direktive razlagati tako, da v okviru preučitve morebitne nepoštenosti pogojev v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ki jo nacionalno sodišče opravi po uradni dolžnosti, da bi ugotovilo obstoj znatnega neravnotežja med obveznostmi, ki jih imata stranki na podlagi te pogodbe, to sodišče lahko upošteva tudi nacionalne določbe, ki zagotavljajo višjo raven varstva potrošnikov od tiste, ki jo določa navedena direktiva.

Stroški

64 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) sklenilo:

1. **Pravo Unije je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, morebitne nepoštenosti pogoja v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ne preuči zaradi praktičnih težav, kot je njegova delovna obremenitev.**

2. **Člen 6(1) in člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izdajo plačilnega naloga, če domneva, da ta predlog temelji na nepoštenem pogoju v potrošniški kreditni pogodbi v smislu Direktive 93/13, lahko, če potrošnik ni vložil ugovora, od upnika zahteva dodatne informacije, da bi preučilo morebitno nepoštenost tega pogoja.**

3. **Člena 3 in 8 Direktive 93/13 v povezavi s členoma 6 in 7 te direktive je treba razlagati tako, da v okviru preučitve morebitne nepoštenosti pogojev v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, ki jo nacionalno sodišče opravi po uradni dolžnosti, da bi ugotovilo obstoj znatnega neravnotežja med obveznostmi, ki jih imata stranki na podlagi te pogodbe, to sodišče lahko upošteva tudi nacionalne določbe, ki zagotavljajo višjo raven varstva potrošnikov od tiste, ki jo določa navedena direktiva.**

Podpisi